

MŪSU LIETUVA



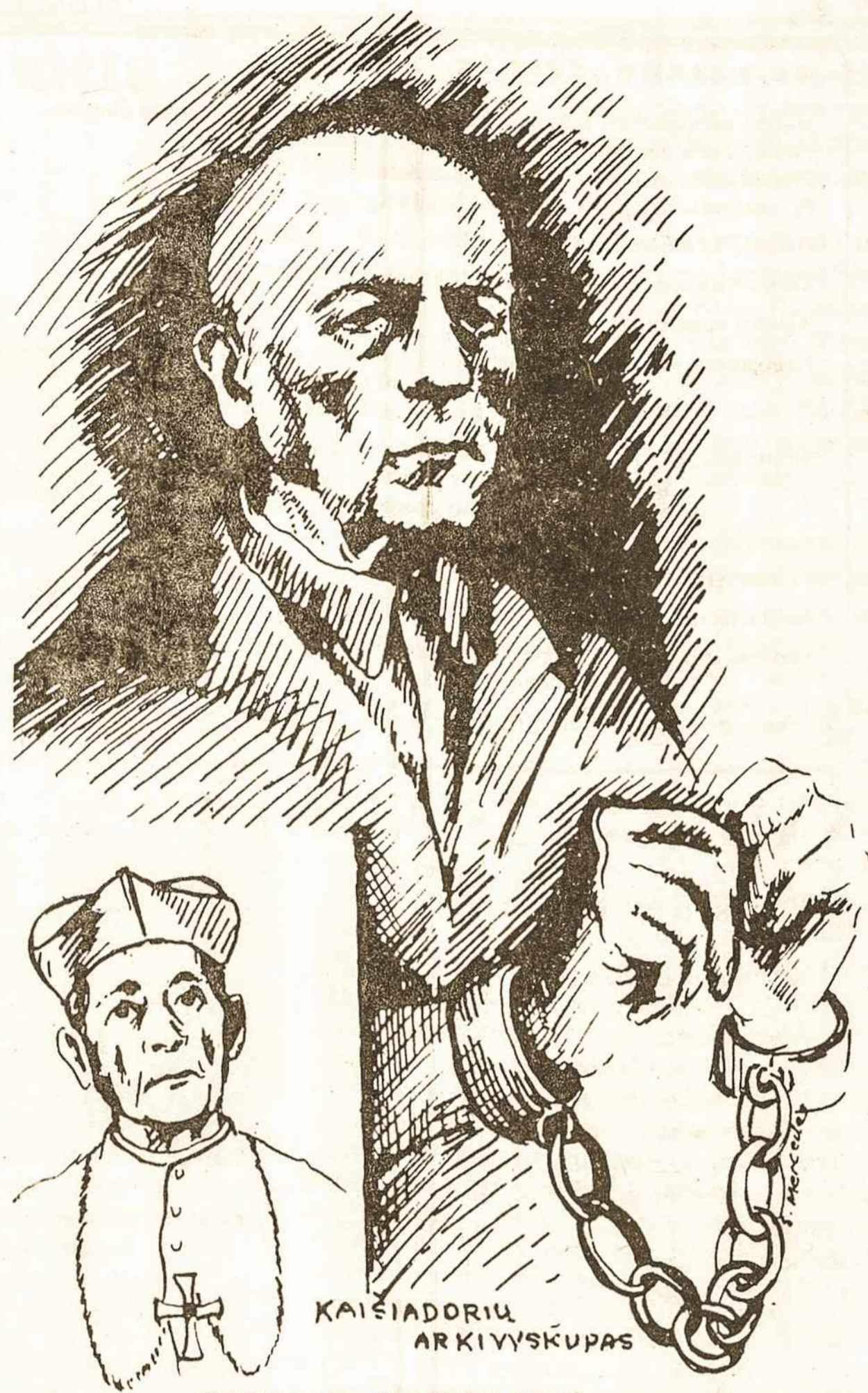
NR. 40 (1625) - SEMANÁRIO - 1979 M. SPALIO - OUTUBRO 11 D. 8,00 kr.
Rua Juatindiba, 20 (28) Caixa Postal 4421 - 01000 São Paulo, SP. Tel. 273-0338

Spauda ir tauta

Šią temą kelti skatina lietuviškosios spaudos sukaktis, būtent, 75-sios metinės nuo laisvės atgavimo. Jos sueina šių metų balandžio 24 d. Carinė Rusija, paglemžusi Lietuvą, panūdo ją suvirškinti, t.y. surusinti. Tam užmojui jinai pajungė valstybines institucijas, mokyklas, sustiprino ortodoksų tikybos įtaką, suvaržė Katalikų Bendrijos veiklą ir tikėjosi išauginti naują lietuvių kartą jau rusiškoje dvasioje. Per 40 metų (1864-1904) Maskva buvo išvysčiusi ypač didelį spaudimą spaudos srityje: išleido potvarkį, draudžiantį spausdinti lietuviškas knygas lotyniškais raidėmis ir įsakantį vartoti vien rusiškas raides. Atrodė, kad lietuviams buvo suduotas mirtinis smūgis. Ne be reikalo skundėsi vysk. A. Baranauskas, sakydamas: "anei rašto, anei druko mums turėt neduoda". O vis dėlto įvyko atvirkščiai: lietuvių tauta ne tik nesurusejo, bet dargi tautiškai sustiprėjo. Kova už lietuvišką spaudą tapo visos tautos kova už savo gyvybę. Jinai stiprino tautinę sąmonę, jungė lietuvius prieš bendrą priešą, kuris pagaliau išvelgė, kad tokios kovos laimėti negali. Jis pamatė, kad ir Prūsijoje, ir Amerikoje gimstanti lietuviška spauda įvairiais keliais pasiekia Lietuvą. Knygnešiai kaip skruzdės gabeno lietuviškas knygas į savo kraštą ir maitino tautiečius laisvės žodžiu.

SLAPTOJI spauda ruošė kelią į spaudos, o kartu ir tautos laisvę. Spaudos draudimo dekretas po 40 metų kovos buvo atšauktas, nes patys rusai įsitikino, kad jis padeda daugiau lietuviams nei Maskvai. Atėjusi iš pogrindžio į viešumą, lietuviškoji spauda ruošė kelią tolimesniam laimėjimui, būtent, visos tautos laisvei, kuri buvo įkūnyta Vasario 16 aktu. Įžengusi į nepriklausomo gyvenimo etapą, lietuviškoji spauda tęsė tradicinę savo paskirtį — stiprinti tautinę krašto sąmonę, kurti savitą kultūrą, gaiinti tautos moralę, statyti nepriklausomą valstybę. Įvairių srovių spauda, kad ir pasiginčydama, ypač politiniais klausimais, sutarė pagrindiniuose dalykuose ir brandino tautą ateities grėsmėms, kurias pramatė tik vienas kitas. Šiaip jau visa tauta buvo įnikusi į atstatymo ir kūrybos darbus visoje gyvenimo srityse. Ir tai, ko tauta negalėjo pasiekti carinėje baudžiavoje per šimtmetį, padarė per 20 metų. Jeigu ne naujoji Maskvos grėsmė, sugriovusi laisvėje pradėtą valstybės kūrimo darbą, Lietuva šiandieną būtų pirmųjų valstybių pozicijose. Raudonoji Maskva, sunaikinusi Lietuvos valstybę, sunaikino ir laisvą jos spaudą. Liko ši sykį lotyniškosios raidės, lietuviški žodžiai, lietuviški laikraščiai, bet per juos kalba nebe Lietuva, o maskvinė Rusija, paglemžusi daugybę tautų ir pasivadynusi Sovietų Sąjunga.

LIETUVIŠKOJI spauda betgi yra nepavergiamą. Kai ji buvo uždrausta 1864 metais, rado kelius į Prūsiją, į JAV-bes. Taip pat nesvetimas buvo jai ir pogrindis bei tos Rusijos sritys, kur nebuvo taikomas draudimo potvarkis. Tuo būdu spauda tapo tylia srove, palengvą griau-



KAIŠIADORIU
ARKIVYSKUPAS

TEOFILUS MATULIONIS

Sunkiai, bet pastoviai yra tesiamas vertimas Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronikos ir jos platinimas Brazilijoje

CRONICA DA IGREJA CATOLICA-NA LITUANIA

Tradução do original lituano

3

LIETUVIŲ KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKA (LKBK)

Aos cuidados da União do Clero Lituano no Brasil (UCLIB)

Lietuvoje, kur siaučia tie patys rusai. Šalia oficialiosios spaudos, kalbančios okupacinės valdžios vardu, atsirado pogrindžio spauda, kuriai neprieinama nė viena spaustuvė, o tik labai primityvios dauginimo priemonės. Dėlto jos išvaizda skurdi, bet dvasia stipri. Iš jos dvelkia autentiškas tautos balsas, žadinantis lietuviškąją sąmonę ir parodantis grėsmingus okupacinės valdžios kėsnius. Į jos balsą jungiasi ir visa išeivijos spauda, išskyrus komunistinę "Laisvę" ir "Vilnį", kurios išreiškia ne lietuvių tautos, o Maskvos balsą. Tiesa, išeivijos spauda yra daugiaveidė, nepasižyminti vieningumu, tačiau Lietuvos laisvės klausimu ji sudaro solidų frontą, jei neskaityti vieno kito taktinio susyryavimo. Tai reiškia, kad visa lietuviškoji spauda — ir pogrindinė Lietuvoje, ir laisvoji išeivijoje yra gyvoji jėga, kuri ruošia tautą naujai laisvės epochai. Tai esminė jos paskirtis, apimanti ir kultūrinį, ir politinį aspektą. Dėlto visi turėtume lengvinti spaudai kelią, skatinti jos kūrybiškumą, stiprinti pajėgumą ir smerkti pasitaikantį destruktivumą.

ML KAINORAŠTIS IR TVARKA:

Metinė prenumerata Brazilijoj iki liepos mėn.: 300 Cr., paskui daugiau.
 Prenumerata paprastu paštu į užsienį: 18 Dol.
 Prenumerata oro paštu Šiaurės Amerikon: 25 Dol.
 Prenumerata oro paštu į tolimus kraštus: 30 Dol.

GARBĖS PRENUMERATORIUS: 3.000 Cr.

Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS: 1.500 Cr.

Atskiro numerio kaina: 8 Cr.

Užuojautos, sveikinimai ir skelbimai (anūncios) mokami už skilties (kolonos) centimetra po 30 Cr.

Už skelbimu kalbą ir turinį, Redakcija neatsako.

Straipsnius ir korespondenciją Redakcija taiso bei tvarko savo nuožiūra, prašydama taip pat skaitytojų pasisakymo bei recenzijos. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos bei leidėju nuomonę.

Rašiniai gražinami tik autoriui prašant.

Laikraštis spausdinamas PIRMADIENIAIS.

Vietinės žinios ir pranešimai (9-10 pusl.) įteiktini Redakcijai ne vėliau kaip iki sekmadienio vakaro.

Čekius, perlaidas ir administracinius laiškus rašyti "Stanislao Šileika" vardu.

**NAUJA RUSINIMO BANGA****„S. O S. PASAULI!“**

Lietuvos pagrindis pasiuntė į Vakarus svarbius dokumentus apie naują rusifikacijos kampaniją. Tai santraukos ir ištraukos iš slaptų rekomendacijų, virtusių spaudimu. Taškente gegužės 22-29 d. įvykusi konferencijoje, „Rusų kalba – SSRS draugystės ir bendradarbiavimo kalba“ išrašas iš SSRS aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministerijos 1979 m. XII 1 d. įsakymo Nr. 1116 „Apie didesnių rusų kalbos mokymo ir dėstymo priemonių tobulinimą sąjunginėse respublikose“ ir išrašas iš vėlesnio įsakymo tuo pačiu pavadinimu 1979. I. 17). Dokumentus patvirtiname laiške rašoma, kad rekomendacijos (34 puslapiai rusų kalba gautos iš Maskvos 1979 m. kovo mėn. ir laikomos kelių įstaigų seifuose. Kur kurie darbuotojai supažindinami su jų turiniu, bet paties rašto darbuotojams rankas įstaigų vedėjai neduoda. Rekomendacijų fotokopijose uždengtos siuntėjų ir pasirašiusiųjų pavardės. „Kalba“ kad šis raštas išvydęs dienos šviesą su paties L. Brežnevo pritartimu.“

Laiške toliau tvirtinama, kad pastaraisiais metais „itin suaktyvėjo“ rusinimo akcija visas mokyklas, nuo vaikų darželių iki aukštųjų, siekiama paversti „svarbiausiais rusinimo židiniais“. SSRS švietimo ministerijos ir Aukštojo ir specialiojo mokslo ministrų įsakymai reikalauja kad „visos mokymo formos vis daugiau būtų atliekamos rusų kalba“. Analogiškus įsakymus išleidžia ir „nacionalinių respublikų ministerijos“. Taškento konferencijos tikslas buvęs „parodyti, kad nacionalinių respublikų visuomenė nėra pritaria komunistų partijos ir vyriausybės vykdomai rusinimo politikai. Ką caro valdžia darė atvirai ir tiesiai, tą dabartiniai valdovai nori atlikti neva pačių gyventojų rankomis“. Laiško pabaigoje „pasaulio visuomenė“ prašoma „atkreipti dėmesį į šį grubų Tarybų Sąjungos tautų žmogaus teisių pažeidimą bendrauti ir mokyti gimtąja kalba.“

Pačias rekomendacijas sudaro įvadas ir septynios dalys, kuriose aptariamas priešmokyklinis švietimas, tautinių respublikų mokyklos ir technikumai, univer-

sitetai ir institutai, metodai rusų kalbos mokytojų kvalifikacijoms pagerinti ir masinių informacijų priemonių panaudojimas rusų kalbos mokyme. Lietuviams daugiausia rūpesčio kelia planai įvesti rusų kalbą į vaikų darželius, pasiūlymas, kad studentai kalbėtųsi rusiškai tarpusavyje bei namuose, ir nesiliaujantis rusų kalbos ir tematikos plitimas universitetuose ir institutuose. Savo straipsnyje apie „rekomendacijas“, išspausdintame Laisvės Radijo biuletenyje (RL 188/79), dr. Kęstutis Girmius rašo, kad, jei jos būtų pilnai įgyvendintos, rusų kalba „užtvintų didžiąją Lietuvos kultūrinio gyvenimo ir net pačią šeimą“. Girmius taip pat nurodo, kad Lietuvos savilaidinė spauda jau iš anksto buvo tiksliai perspėjusi apie kai kuriuos rusinimo planus (pvz., „Aušros“ Nr 11, 1978, apie rusų kalbą darželiuose). Santraukos ir ištraukos iš rekomendacijų Taškento konferencijai buvo paskelbtos savilaidinio žurnalo „Perspektyvos“ 10-me numeryje.

Kad lietuvių susirūpinimas naująja rusinimo banga pagrįstas, patvirtima ir oficialioje spaudoje skelbiami vadovaujančių SSRS asmenų pasisakymai. Savo sveikintime Taškento konferencijos dalyviams („Tiesa“, 1979. V. 23) Brežnevas kalbėjo, jog atsirado „nauja istorinė bendrija – tarybinė liaudis, objektyviai vis didesnis vaidmuo tenka rusų kalbai kuriant komunistinę, auklėjant naują žmogų.“ Pasižymėjęs rusinimo agentas Uzbekistano KIP CK pirmasis sekretorius S. Rašidov, savo pranešime liaupsino rusų kalbą, kaip „tautos milžinė, turinčios labai turtingas demokratines ir revoliucines tradicijas, nepaprastai aukštą kultūrą“ kalbą. Pasak jo, „brandaus socializmo sąlygomis rusų kalbos vaidmuo vis didėja. Tai sąlygoja nacijų klestėjimas ir suartėjimas“. Radišovas džiaugėsi pirmaisiais 1979 metų „sąjunginio gyventojų surašymo“ rezultatais, kurie rodo, kad Sovietų Sąjungoje „daugėja nerusų tautybės asmenų, kurie rusų kalbą laikė gimtąja arba antrąja kalba“. SSRS švietimo ministras M. Prokofjev pabrėžė, kad „darni antrosios kalbos studijavimo sistema... turi prasidėti ikimokykliniame amžiuje“.

(ELTA)

LIETUVIS PASAULIO ČEMPIONAS PABĖGĖLIS V. VOKIETIJOJE

Rugpiūčio 18 d. Reuteris ir Deutsche Press Agentur pranešė, kad Duisburge, Vakarų Vokietijoje, rugpiūčio 16 dieną politinio prieglobščio pasiprašė „sovietinis pilietis“ Vladas Česiūnas. Žinių agentūros paminėjo 1972 metų olimpinis žaidimus Muenchene, kur Česiūnas, kartu su rusu Lobanovu, dvi vieta valtele išsikovojo aukso medalį 1000 metrų nuotolyje. Be to, Česiūnas kelis kartus buvo pasaulio čempionas. Į Duisburge vykstančias pasaulio irklavimo pirmenybes jis atvyko kaip turistas.

Vladas Česiūnas, 39 m. amžiaus, buvo vienas įžymiausių Lietuvos sporto žvaigždžių pokariniame laikmetyje. Jis 15 kartų buvo Lietuvos kanojų meistras, 6 kartus Sovietų Sąjungos meistras dvivietėje ir kartą vienvietėje, 4 kartus pasaulio meistras dvivietėje kanoja, ir laimėjo daug tarptautinių varžybų. 1973 ir 1974 m. Česiūnas buvo išrinktas geriausiu Lietuvos sportininku.

„Draugo“ bendradarbiui Vokietijoje Česiūnas pareiškė, kad jau nuo pat vaikystės jis svajojęs apie Vakarų pasaulį. Dalyvaudamas sportinėse varžybose užsienyje jis matęs „koks skirtingas yra laisvas pasaulis nuo komunistinio „rojaus““. Česiūnas žada rašyti atsiminimus apie sportinį gyvenimą Sovietų Sąjungoje.

ELTA

PABĖGO JAUNAS LIETUVIS MUZIKAS

Iš patikimų šaltinių patirta, jog Europoje pabėgo Rimgaudas Kasiulis, gimęs 1957 m., muzikas. Sovietai deda pastangas jį surasti ir sugrąžinti.

ELTA

GRIEŽTOS BAUSMĖS TIEMS, KURIE SIŪS Į UŽSIENĮ RAŠTUS

Rytų Vokietija paskelbė naują įstatymą pagal kurį daug griežčiau bus baudžiami už užsienį savo kritiškus straipsnius ar kūrinius siunčiantieji autoriai.

Jeigu kas siųs tegu ir ne slaptą informaciją, bet valstybę žeminančias žinias, galės būti baudžiamas iki 12 metų kalėti. Už organizavimą politinių sąjūdžių bausmė padidinta iki 8 metų (buvo 5 m.).

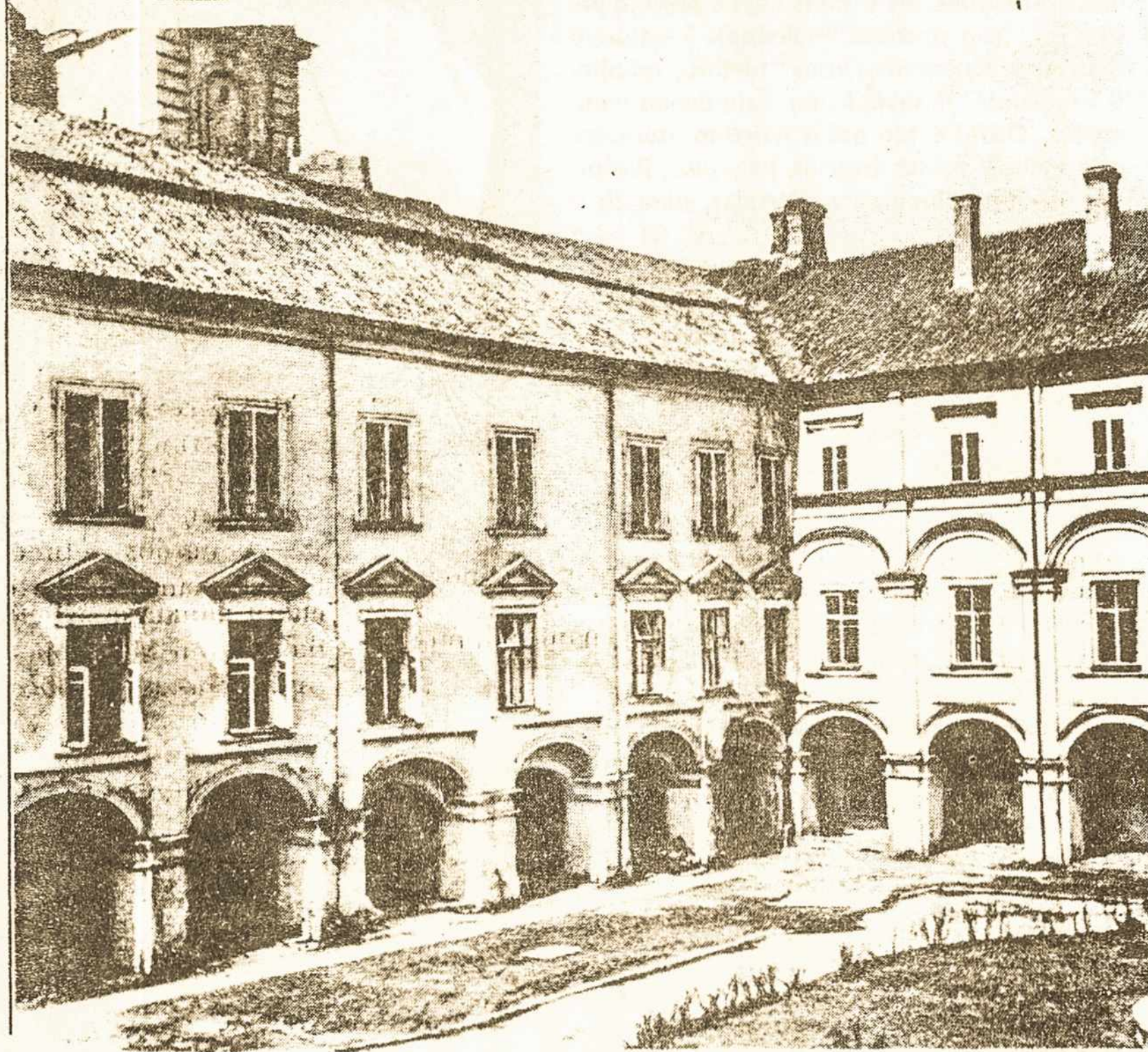
Spausdinantiems savo darbus Vakaruose be leidimo bausmės padidintos dešimteriopai. Dabar bus baudžiama iki 100.000 markių (25.000 svarų). Norintieji rašančiesiems pasitarnauti ir rankraščius išgabenti svetimšaliai taip pat galės būti nuteisti kalėti.

CURSO DO IDIOMA LITUANO POR CORRESPONDÊNCIA

Informações:

Caixa Postal 4421
01000 SÃO PAULO, SP.

Vilniaus universitetui 400 metų



Vilniaus universiteto didysis kiemas. Čia vaikščiojo poetas Adomas Mickevičius ir svajojo apie Lietuvos praeitį ir rašė eiles lenkiškai. Čia vaikščiojo istorikas Simanas Daukantas, žavėjosi Lietuvos praeitimi ir rašė lietuviškai, kad visi lietuviai pabustų.

SENASIS VILNIAUS UNIVERSITETAS

Šešiolikto amžius Lietuvai buvo nepaprastai reikšmingas. Ekonominiai, socialiniai, politiniai ir kultūriniai to laikotarpio įvykiai pakreipė Lietuvos tolesnį vystymąsi. Šiame šimtmečiuje – 1579 metų spalio mėnesio 30 dieną įsteigtas Vilniaus universitetas, tuo metu vadinamas Vilniaus jėzuitų akademija.

Jau seniai buvo pribrendęs reikalas Didžiojoje Lietuvos Kunigaikštystėje steigti aukštojo mokslo institucijas. Šešiolikto amžiaus viduryje smarkiai pakilo ekonominis Lietuvos gyvenimas. Pagyvėjo prekyba su užsieniu. Išsiplėtė krašto administracinis aparatas bei didžiojo kunigaikščio kanceliarija, o tam reikėjo vis daugiau mokytų žmonių. Lietuvos Statutas (1529 m.), nustatęs naujai praplėstas bajorų teises, paskatino raštingų žmonių reikalingumą teisinėje valstybės administracijoje. Šalia šių reiškinų, dvasinį ir kultūrinį Lietuvos gyvenimą ypač išjudino anų laikų protestantų reformacija ir su ja susijusi humanizmo filosofijos srovė, o po jos sekusi dar stipresnė katalikiškoji kontrreformacija.

Lietuvoje nesant aukštųjų mokyklų, lietuviai aukštojo mokslo ieškojo užsienyje. Seniausiai užtinkamas užsienyje studijuojąs lietuvis yra kunigaikščio Kęstučio sūnus Butautas, kurie apie 1370 m. mokėsi Prahos universitete. Buvo ir daugiau lietuvių, kurie siekė aukštojo mokslo užsienyje. Daugumas mokėsi įvairiuose Vokietijos universitetuose.

Nemažas jų skaičius vėliau vienaip ar kitaip buvo susijęs su Vilniaus universiteto steigimu. Danielius Butvila, Vilniaus akademijos rektorius 1663 – 1666 m., mokėsi Bransburgo

universitete, Prūsijoje. Leipzige ir Wittenberge mokėsi Abraomas Kulvietis, Vilniuje įsteigęs klasikinių kalbų mokyklą, o vėliau profesoriavęs Karaliaučiaus universitete. Wittenberge taip pat mokėsi Jurgos Zablockis ir Stanislovas Rapolionis, kurie kartu su Martynu Mažvydu ir Kulviečiu mokytojavo pastarojo įsteigtoje mokykloje. Mažvydas, pirmosios lietuviškos knygos autorius, mokėsi Karaliaučiaus universitete.

Buvo ir kitų, kurie tapo svarbiais asmenimis tų laikų Lietuvoje. Augustinas Rotundas (Mieleškis) mokėsi Wittenberge ir Paduvoje, kur įsigijo teisės daktaro laipsnį. Vėliau, Žygimanto Augusto valdymo laikais, jis prisidėjo prie Lietuvos Statuto II ir III laidų ruošos. Užsienio universitetų studentų sąrašuose taipgi užtinkamos Radvilų ir Sapiegų šeimų narių pavardės.

Su krikščionybės plėtra Lietuvoje atsirado mokyklų, kuriose buvo mokomasi rašto, skaitymo, patarnavimo bažnyčioje, giedojimo ir kalbų (lotynų, vokiečių ir pan.) Tokios mokyklos buvo Vilniuje (1397 m.), Tauragėje (1501 m.), Žiežmariuose (1520 m.), Eišiškėje (1524 m.), Joniškėje (1530 m.) ir kitur. Tai buvo žemesniosios bendrojo lavinimo mokyklos, kurios tačiau neruošė moksleivių tolimesnėms studijoms. Nesant viduriniųjų mokyklų, aukštajam mokslui paruošimą duodavo samdyti mokytojai – magistratai.

Su laiku Vilniuje, dar prieš iėzuitų akademijos įsteigimą, veikė aukštesnio lygio mokyklos, iš kurių galėjo organiškai išaugti universitetai, kaip sakysim, Bolonijos universitetas išaugo iš teisės mokyklos. Antai, Abraomo Kulviečio vadovaujama klasikinių (lotynų ir

graikų) kalbų mokykla ruošė moksleivius universitetinėms studijoms. Ši mokykla veikė nuo 1530 iki 1542 metų, kada Žygimantas Senasis paskelbė dekretą prieš Kulvietį už protestantizmo propagavimą ir katalikų vienuolių bei kunigų puolimą.

Kita mokykla, iš kurios buvo pagrindo tikėtis būsimo universiteto, buvo Lietuvos Statuto ruošimo komisijos nario Petro Roizijaus vadovaujama teisės mokykla. Čia buvo dėstoma romėnų teisė, Lietuvos Statutas ir graikų kalba. Tačiau 1571 m. balandžio mėn. Roizijui mirus, o 1570 m. rugsėjo mėn. 15 d. įsisteigus Vilniaus jėzuitų kolegijai (ne akademijai), mokykla užsidarė.

Jėzuitų iėkvietimu į Lietuvą daugiausia rūpinosi Vilniaus vyskupas Valerijonas Protasevičius. Jį ypač skatino du įvykiai. Pirmas, tai 1569 m. bandymas Vilniuje ar Kaune atidaryti Krokuvos universiteto skyrių. Antras, tai Kulviečio mokyklos įsteigimas Vilniuje iš dalies protestantizmo skleidimo tikslas. Šalia Lietuvoje veikiančių protestantų mokyklų, didelį rūpestį kėlė 1544 m. įsteigto Karaliaučiaus universiteto artimumas ir patrauklumas lietuviškajai visuomenei. Tiek protestantų reformacija, tiek katalikiškoji kontrreformacija, švietimą laikė stipriu religinės kovos ginklu ir stengėsi per švietimą kreipti visuomenę į savo pusę. Jėzuitai skelbė, jog kontrreformacija ne tik kovoja prieš reformaciją, bet drauge apšvarina bei mokslu pagrindžia katalikų tikėjimą.

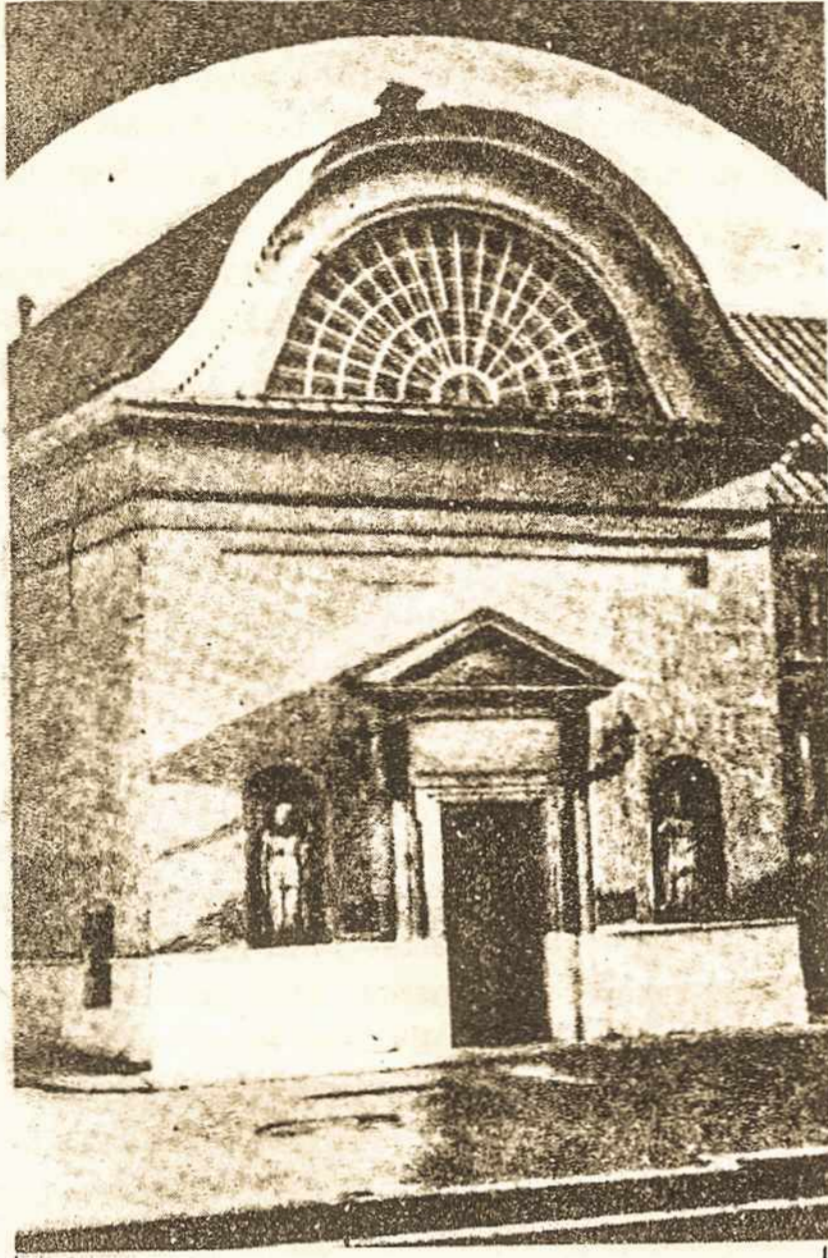
Vilniaus jėzuitų kolegijoje veikė įprastinės penkios kolegijos klasės: žemesniosios gramatikos, gramatikos, sintaksės, poetikos ir retorikos. Į Vilniaus gyventojus kreipėsi patys jėzuitai, skelbdami, kad kolegijoje dėstomi dalykai reikalingi ne tik tikėjimui bei žmogaus naudai, bet ir valstybės gerovei. Tuoj po kolegijos steigimo pradėta dėstyti filologijos ir teologijos kursai.

Steigiant Vilniaus kolegiją jau buvo numatyta ją pakelti į universitetą. Karalius Steponas Batoras 1578 m. liepos mėn. 7 d. kolegijai suteikė universiteto titulą, teises ir privilegijas. Popiežius Grigalius Tryliktoji 1579 m. spalio mėn. 30 d. paskelbė bulą, suteikdamas kolegijai universitetines teises.

Iš pradžių Vilniaus akademijoje veikė trys fakultetai: vienas žemesnysis ir du aukštesnieji, būtent, filosofijos ir teologijos. Visas mokslas vyko lotynų kalba, ir todėl akademija pritraukė studentų ne tik iš Lietuvos, bet ir iš visos Europos. Ypač per pirmuosius dešimtmečius, šalia lietuvių ir kaimyninių kraštų studentų, universitetą lankė švedai, danai, vokiečiai, škotai, anglai ir rusai. Panašiai buvo ir su profesoriais. Ieškant tinkamų mokytojų, teko kreiptis į įvairių šalių mokslininkus. Lotynų kalbos vartojimas akademijoje atliko dar vieną svarbų darbą: lenkų kalba, kurios įtaka jau buvo jaučiama Lietuvoje, neįsigalėjo universitete iki po 1773 m., kai jėzuitų ordinas buvo uždarytas ir universitetą pradėjo globoti Edukacinė komisija.

Akademijos istorija dalintina į tris tarpsnius – augimas ir klestėjimas (1579 – 1655 m.), išsilaukymas (1655 – 1741) ir persiorientavimas (1741 – 1773 m.). Ypač per pirmąjį tarpsnį iš Vilniaus akademijos per Lietuvą sklido katalikiškosios reformacijos banga. Šiam darbui palengvinti, seminaristai buvo mokomi vietinės žmonių kalbos. Lietuvių kalbą mokydama ir puoselėdama, Vilniaus akademija (nukelta į sekantį psl.)

SENASIS VILNIAUS UNIVERSITETAS



Pagrindinis įėjimas į Vilniaus universitetą

atliko svarbius uždavinius. Antai, akademijoje veikianti spaustuvė paruošė nemažai lietuviškų knygų.

Kiek žinoma, pirmosios akademijos leistos lietuviškos knygos pasirodė 1580 – 1590 m., bet jos arba neišliko, arba kol kas nesurastos. Viena turbūt buvo P. Kanazijaus nedidelio katekizmo vertimas į lietuvių kalbą, kuri greičiausiai buvo išleista apie 1585 m.

Pirmoji žinoma Lietuvoje išleista lietuviška knyga yra Mikalojaus Daukšos katekizmo vertimas (Katechismas arba mokslas kiekvienam krikščioniui priavalvs...), išspausdintas 1595 m. Po ketverių metų buvo išspausdinta Daukšos postilė (Postilla catholica. Tai esti išguldymas ewangeliu kiekvienos nedelos ir szwetes per vissus metus...).

Savo vertimais Daukša nusipelno būti vadinamas lietuvių literatūrinės kalbos pradininku.

Versdamas veikalus, jis stengėsi naudotis šnekamąja liaudies kalba, vengdamas bei šalindamas svetimybės. Jis ir kitus ragino sekti jo pavyzdžiu, savo postilės "Prakalboje į malonųjį skaitytoją, kviesdamas visus "turtinti, tobulinti ir gražinti" lietuvių kalbą. Šalindamas svetimybės, Daukšas tuo pačiu įtvirtino literatūrinėje kalboje tokius žodžius, kaip pvz., įkvėpimas, išmintis, luomas, mokytojas, pasaulis ir paveikslas.

Apie 1620 m. Vilniaus akademijos spaustuvė išleido Konstantino Sirvydo paruoštą „Trijų kalbų žodyną“. Tai buvo lenkų, lotynų ir lietuvių kalbų žodynas, skirtas akademijos studentams. Pirmoji žodyno laida turėjo apie 6.000 lietuviškų žodžių. Paskutinioji laida, išleista 1713 m., turėjo jau apie 10.000 žodžių.

Ruošdamas žodyną, Sirvydas ieškojo atitikmenų lenkiškiems ir lotyniškiems žodžiams, bet vengė skolinių. Kai kurie žodžiai, kurie randami Sirvydo žodyne, dar ir dabar plačiai vartojami, pvz., dailė, iškaba, medvilnė, parduotėjas, spaustuvė ir taisyklė.

Vilniaus akademijos spaustuvė taipgi išleido du kitus Sirvydo veikalus. Vias buvo lietuvių kalbos gramatika „Lietuvių kalbos raktas“ (Clavis linguae Lituanicae). Kitas buvo postilė "Punktai sakymu" (I dalis – 1629 m.) „Punkty kaban od adwentu az do postu“, o II dalis – 1644 m. „Punkty kaban na post wielki“. Sirvydo postilė buvo pirma Lietuvoje išleista lietuviška knyga, kurios originalus tekstas buvo paruoštas lietuvių kalba.

1644 metais akademijos spaustuvė išleido Saliamono Mozerkos Slavočinskio giesmių rinkinį „Giesmės“ (Giesmės, tikėjimui katalikams priderančios). Tai buvo giesmių vertimai, tačiau Slavočinskis buvo pirmasis lietuvių literatūroje, kuris atsisakė požodinio vertimo principo, ieškodamas minties, o ne žodžių atitikmenų. Ruošdamas vertimus, jis naudojo Sirvydo žodynu, bet kartu jį tobulino. Jis įvedė tokius žodžius kaip sužieduotinė (vietoje pasavintinė), kerštas (vietoje atgavimas), amžinybė (vietoje amžybė) ir kt. Jis taipgi įvedė naujadarų, pvz., rodyklė.

Slavočinskio naudotas literatūrinis stilius įtakojė ir tolimesnį lietuvių literatūros vystymąsi. Jis įtvirtino lietuvių poezijoje silabinę eilėdarą, kuria naudojosi ir Antanas Baranauskas, rašydamas „Anykščių Šilelį“.

(Bus daugiau)



Igreja Católica apoiá o Esperanto.

Tarptautinės ESPERANTO kalbos autorius – dr. L.L. Zamenhofas, yra, kaip žinoma, Lietuvos izraelitas.

Viešai jis skelbėsi lietuviu, Lietuvą vadino savo "kenčiančia tėvyne". Tokiu būdu jis išgarsino ir tebegarsina Lietuvos vardą pasaulyje per visų tautų ir kraštų Esperantininkus.

Lietuviams, ypač mūsų idealesniam jaunimui, žinotina kad S. Paulo "Folha da Tarde", kas pirmadienį talpina vis naują straipsnį apie Esperanto kalbą ir apie Esperantininkų Centro veiklą S. Paulyje.

Be to, žinotina, kad 66-tasis, "Pasaulio Esperantininkų Kongresas", įvyks 1981 metais, liepos (julho) mėnesį (pirmu atveju visai Pietų Amerikai) Brazilijos sostinėje.

Dėl to tikėtų ir būtų prasminga, kad Esperantininkų kongrese, kuriame dalyvaus tūkstančiai įvairių kontinentų ir kraštų atstovai, pasirodytų ir lietuviai.

S. Paulo, Esperantininkų Centras:
Av. São João, 1333 - 2^o and.
conj. 21
01035 - São Paulo, SP.

Tel. 222-1781

arnoldo felmanas

Naujas leidinys -

SUA EXCELÊNCIA... MEIO CIDADÃO (Jo Ekselencija... pusiau piliėtis), Arnaldo Felmanas. Knygą spaudė ir išleido Editora Cupolo Ltda., São Paulo, Brazilija. Portugalų kalba.

Knyga skirta Brazilijoje gyvenančių įsipilietinusių užsieniečių problemoms gvildinti. Leidinys įdomus lietuviams ypač, kad aprašomi įvykiai prasideda Kaune. Lietuviškos išėivijos istorikams bei studentams apstu duomenų ir faktų apie pirmųjų lietuvių emigrantų kūrimąsi Brazilijoje. Vaizdžiai aprašomi jų vargai, rūpesčiai, ekonominės bėdos bei dabartinės problemos ryšium su Brazilijos pilietybe, ją įsigyjant natūralizacijos būdu, bet tuo negaunant Brazilijoje gimusių piliečių teisių.



MŪSŪ LIETUVA



EM PORTUGUÊS NR. 17 (24)

Concerto de música clássica e música
lituana

Pianista Alberto Pomeranz
Circulo Italiano, Av. São Luiz 50,S.
11 de outubro de 1979, às 21,00 hr.
Entrada franca

Suplemento de
MŪSŪ LIETUVA NR. 40 (1625) 1979.X.11

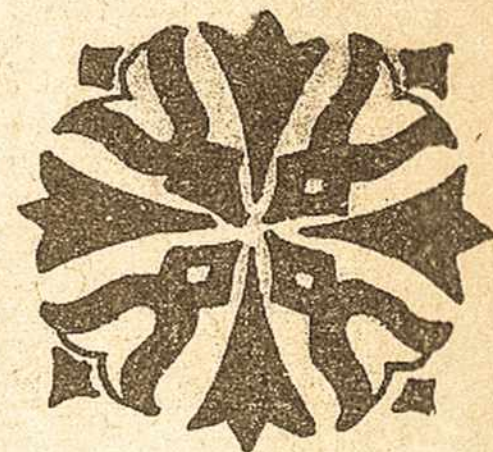


PAULIUS AUGIUS (1909 – 1960)
Oração (1937) gravura em madeira

Tomas Venclova

LITERATURA LITUANA

(Sinopse)



A literatura lituana é uma das mais amadurecidas e interessantes da Europa do Leste. Ela atualmente alia arcaicas tradições folclóricas com o modo moderno de pensar. Mais importante ainda é o fato de ela transmitir uma experiência histórica única e trágica. Apesar disso, ela é menos conhecida do que merece.

Os lituanos, que desde os tempos de Ptolemeu e de Tácito, vivem no litoral sudoeste do mar Báltico, sofreram intermináveis guerras e ocupações. No seu país se confrontavam os interesses de seus vizinhos mais poderosos. Na Idade Média os lituanos tinham estabelecido um poderoso estado independente, que mais tarde formou uma união com a Polônia, e em 1795 foi ocupada pela Rússia. Entre os anos 1918-1940 a Lituânia reestabeleceu a sua independência. Entretanto, este curto período foi seguido das ocupações de Stalin, de Hitler, e mais uma vez a de Stalin. A nação lituana é relativamente pequena. Hoje vivem no solo natal pouco mais de 2.5 milhões de lituanos. Mais de meio milhão (segundo alguns um milhão) vivem no Ocidente. Possivelmente uns cem mil estão na Sibéria, para onde, na época de Stalin, um de cada seis lituanos foi deportado: muitos pereceram, outros voltaram à Lituânia; é desconhecido o número exato dos que ficaram lá. Jornais e livros lituanos publicam-se hoje não só em Vilnius e Kaunas, mas também em Chicago, Nova York, Londres, Toronto, Sydney, São Paulo e Varsóvia.

A língua lituana é uma das mais antigas línguas indo-européias. Desde há muito ela tem sido comparada com o sânscrito, e a antiga língua grega e latina: Ferdinand de Saussure afirmou que as formas da língua lituana correspondem às do latim da época de Plauto, III século Antes de Cristo. Vivendo longe dos grandes centros Europeus, tendo sido os últimos a aceitar o cristianismo, os lituanos não só mantiveram uma língua singular mas também um caráter étnico que lhes é peculiar. A língua sonora e flexível presta-se a uma variedade infinita de nuances de significado: nela foram traduzidos, Dante, Shakespeare, Rilke, Joyce e Pasternak. Aos poetas ela oferece uma quantidade infinita de aliterações e rimas, regozijando os prosadores com o seu riquíssimo vocabulário e com suas amplas possibilidades sintáticas. Entretanto, ela também é difícil, hermética, requer longos estudos, e esta é mais uma das razões que tornam difícil a difusão da literatura lituana além dos limites da Lituânia.

O terror de Stalinista, Hitlerista, industrialização forçada, a destruição das aldeias, esforços ativos de sovietação e russificação, dispersão da classe intelectual e prolongada isolamento do mundo livre, tudo isso poderia ter destruído completamente a nação e a literatura deste país. O fato de que a nação e a literatura sobreviveram, e não só sobreviveram mas amadureceram, pode ser considerado como um dos milagres do nosso século. Hoje a Lituânia, desde 1940 forçosamente incorporada à União Soviética, constitui não só uma das regiões mais civilizadas da USSR, mas também continua uma luta sem trégua pela sua existência e independência nacional. A voz da Lituânia ouve-se bem em todo o movimento de dissidência da Europa do Leste.

A Lituânia sofreu uma forte influência das culturas de nações vizinhas: polonesa, alemã e russa. Esta influência foi construtiva, alargando o horizonte nacional, mas também destrutiva, constituindo um perigo à sua autonomia. No entanto, talvez o problema mais importante que tinha e ainda tem que enfrentar o escritor lituano, não é o da influência das literaturas vizinhas mas a do seu próprio folclore. Até meados do século XIX os lituanos eram servos, mas aos meados do século XX, a maioria deles já eram camponeses. No que diz respeito à língua, a aristocracia lituana foi polonizada muito

cedo; e a urbanização é um fenômeno somente destes últimos anos. Nas aldeias lituanas criou-se um tesouro folclórico imenso. Particularmente significativas, são as canções líricas lituanas ("Dainos"), que foram apreciadas por Jacob Grimm, Johann Wolfgang Goethe, Adam Mickiewicz e Aleksandr Blok, centenas de milhares destas canções existem registradas. Cabe a cada autor lituano tomar uma posição diante do folclore. Ele pode ser prolongado (os bardos do século XIX Antanas Strazdas e Antanas Vienažindys identificaram-se-lhe inseparavelmente); pode ser transformado irreconhecivelmente; pode ser até ignorado, mas então ele torna-se sócio e rival do escritor. Mesmo hoje, depois de tantas insurreições e calamidades, o folclore continua bem vivo — talvez com mais vida nas vozes dos escritores.

Não é fácil dizer quando apareceu a literatura lituana, na Idade Média ela se produzia em várias línguas no estado da Lituânia. O Grão-Duque da Lituânia pagã, Gediminas (século XIV) deixou cartas em latim, e seu neto, Vytautas (XIV-XV), crê-se, ditou na antiga língua russa, uma curta crônica histórica. Também se diz que este mesmo Vytautas, durante o governo do qual a Lituânia recebeu o cristianismo, foi quem traduziu para a sua língua nativa as primeiras orações cristãs. Os lituanos tinham cronistas que escreviam em russo, poetas e publicistas que escreviam em latim, historiadores que escreviam em polonês. O primeiro livro publicado em lituano foi o catecismo de Martynas Mažvydas, com uma introdução poética (1547). Jonas Bretkūnas (1536-1602) traduziu a Bíblia em lituano; Mikalojus Daukša (1527-1613), escritor religioso, era conhecido não só pela perfeição do seu lituano mas também pela considerada defesa de seus direitos. Konstantinas Širvydas (1579-1631), professor da Universidade de Vilnius, era pregador de Regime e autor do primeiro dicionário da língua lituana.

Os lituanos viram surgir a sua primeira obra clássica no século XVIII: o poema épico de Kristijonas Donelaitis (1714-1780), "Metai" (Estações do Ano), cujo realismo e qualidades artísticas se destacam no quadro de toda a literatura européia daquela época. Donelaitis descreve a natureza da Lituânia e a vida dos camponeses, abandonando completamente as convenções do classicismo e do sentimentalismo. Não só pelo hexâmetro antigo mas também pelo seu espírito arcaico ele faz pensar à Hesíodo. Este poema foi traduzido nas principais línguas do mundo (em alemão quatro vezes).

Dionizas Poška (1757-1830), escreveu outro poema realista expressivo, mas de menor dimensão: "Mužikas Žemaičių ir Lietuvos" (Camponês de Žemaičių e da Lituânia), e Antanas Baranauskas (1831-1902) o poema "Anykščius Šilelis" (O bosque de Anykščiai), até hoje considerado o hino incomparável à natureza da Lituânia. Simonas Stanevičius (1799-1848) escreveu fábulas, Simonas Daukantas (1793-1864) livros românticos sobre a antiga história lituana. Com estes primeiros clássicos, a literatura lituana entra honradamente no nível das literaturas européias. Mais ou menos neste período, princípios do século XIX, separam-se definitivamente as literaturas lituana e polonesa. Muitos autores que escreviam em polonês eram de origem lituana. Frequentemente se consideravam lituanos e temas lituanos faziam parte integral de suas obras. No século XIX a este tipo de autores de origem lituana pertenceram, Adam Mickiewicz, Cyprian Norwid, e no nosso século pertencem, Witold Gombrowicz e Czesław Miłosz. No entanto, eles consideram-se poloneses no que diz respeito à sua opção de nacionalidade e de cidadania. Esta situação é análoga à relação existente entre a literatura inglesa e irlandesa.

Continúa

Iniciamos neste numero de "Mūsų Lietuva em português" a publicação de um resumo da LITERATURA LITUANA, editado neste ano pela Fundação Nacional Lituana de Nova York. O autor é TOMAS VENCLOVA, escritor e poeta lituano, atualmente residente nos Estados Unidos. Sócio do PEN CLUB Internacional ele faz parte, representando a Lituânia, dos dissidentes chamados "Grupo de Helsinki", candidato ao "Premio Nobel da Paz".

KALBŲ LIETUVIŠKAI!

Paruošė: Alf. D. Petraitis

LAUŽAS

Laužas yra bendravimas, ne pasirodymas. Jo tikslas – užimti, įkvėpti. Tas labiausiai sekasi, kai dalyvių nedaug.

Pats laužas turi būti nedidelis, kad matytųsi aplinkui gamta ir žvaigždės danguje. Laužo vedėjas turi būti jautrus ir sumanus.

Yra dainų ir minčių. Reikalingas laužo pasakojimas. Galima net visai tylėti ir ilgai žiūrėti į ugnį ir galvoti. Galima klausytis garsų arba vienišo, tolimo balso.

Nuotaika yra viskas.

Ant. Saulaitis

STOVYKLŲ VAKARAI



Atsakyti į klausimus

1. Kas yra laužas?
2. Koks laužo tikslas?
3. Ar laužas turi būti didelis?
4. Koks turi būti laužo vedėjas?
5. Ar reikalingos dainos?
6. Ar reikalingas pasakojimas?
7. Ar tau patinka tylėti?
8. Ar moki paruošti laužą?
9. Ar tau patinka stovyklauti?
10. Ar yra svarbi nuotaika?

ŽODYNAS

laužas – fogueira
 pasirodymas – concurso, espetáculo
 užimti – distrair, divertir
 sektis – ter sucesso
 aplinkui – redor
 žvaigždė – estrela
 vedėjas – diretor, chefe
 sumanus – inteligente
 mintis – pensamento
 tylėti – calar
 žiūrėti – olhar
 galvoti – pensar
 garsas – som
 tolimas – longinquo
 stovykla – acampamento
 bendravimas – participação
 tikslas – fim, motivo
 įkvėpti – inspirar, despertar idéias
 dalyvis – participante
 gamta – natureza
 dangus – céu
 jautrus – sensível
 daina – canto
 pasakojimas – estoria
 visai – totalmente
 ugnis – fogo
 klausytis – ouvir
 vienišas – solitário
 balsas – voz
 vakaras – tarde, noite

Truputis gramatikos

daug – knygų, vaikų, darbų
 nedaug – pinigų, laužų, iškilų

Įsidėmėti:

laužas – nedaug laužų
 pinigai – nedaug pinigų
 knyga – daug knygų
 vaikai – daug vaikų
 darbai – daug darbų
 iškila – nedaug iškilų
 daug, nedaug Ko?

Aulas de lituano

Todos os sábados

15,00 - 16,30

Rua Inácio 621 V. Zelina

JUOZAS GRIŠMANAUSKAS

TOLIMIEJI KVAADRATAI

PASAULIUI NEMATOMA KOVA

Niekas negalėjo sulaikyti vyrų nuo bėgimo pas partizanus. Bėgo iš kolchozų, bėgo iš miestų.

Kai rusai matė, jog niekas nepadeda, ėmėsi vėl geruoju loti. Jie suprato, kad tie, kurie jau seniai yra palikę namus, yra labiausiai pavargę, kad jie ilgisi namų. Ir todėl užgrojo tokią jautrią stygelę. Buvo paskelbta amnestija. Visur iškabinėti popieriai. Ir, kai tik kiek daugiau žmonių sueina, sakysim per atlaisdus, tai suruošiami mitingai, ir ten enkavedistų agentai sako žodžiu tą patį:

— Nebijokite, praneškite, kur tie banditai, ir jie jūsų daugiau nebevalgins. — Ir tuojau, kaip vilkas atsimenta, kad ne taip reikia, ir sako:

— Pasakykite jiems, kad jie nieko neturi bijoti, jie gali grįžti namo. Tarybinė valdžia atleis jiems, ir jie galės dirbti ir gyventi, kaip kiekvienas geras tarybinis pilietis.

Jie kreipdavosi savo prakalbomis stačiai ir į partizanus, nes jie žinojo, kad niekuomet negali žinoti, kas yra šiaip ramus amatininkas, vargšas bernas, ūkininkas, ar partizanas. Čia neišskirsi, nes visur ir višados tie patys žmonės. Į juos ir kalba agitatorius:

— Čia ta jūsų kvaila kova nieko nepadės. Kur jūs matėte, kovoti prieš didžiausią pasaulio šalį? Žinoma, jūs laukiate amerikony. Dūki. Jie niekuomet neperžengs mūsų plačiosios tėvynės ribų. Galit nesitikėti. Nebūkit mulkiai, atiduokit ginklus, tarybų valdžia atleids jus. Jūs dirbsite patys sau, nebevergausite, kaip kruvino režimo laikais. Grįžkite patys, ir kitiems draugams praneškite, kad yra laukiami. —

Žmonės klausėsi ir nieko neatsakinėjo, nei gundėsi pažadais. Jie per gerai jau pažino, ką reiškia ruso žodis. Bet retais atsitikimais koks nors, labai pavargusiais nervais, ar per daug naivus, patikėdavo. Taip, sakysim, buvo grįžę trys darbėniškiai partizanai.

Jiems paskui rusai įsakė, kad kalbėtų per mitingus. Mat, atrodė, žmonės labiau lįs į spąstus, jeigu savieji tvirtins tuos pažadus. Jie taip ir darė. Kalbėjo, ragino grįžti. Tačiau patys nedrįso grįžti į mišką, né buvusių draugų raginti. Tokių atskalūnų jau partizanai nesileisdavo arti. Taip toksai ir būna, nei pakartas, nei paleistas. Ir vienas iš tų darbėniškių išbuvo savo miestelyje trejetą mėnesių, o kitas apie keturis. Paskui dingo nežinia kur.

Ir daugiau buvo, kurie, kaip sakoma, nors ir trumpam užrašė velniui dūšią. Neilgai žiūrėjo į saulę. Buvo toks vienas stribas, Urbonas iš Platelių. Neturtingas, taigi, liaudies sūnus. Jo berniokas tarnavo kariuomenėje, raudonoje, o pats jis, kaip nelabai senas, užsirašė į stribus.

Bet iš ten jis grįžo dar gudresnis. Ar tai, jo manymu, pasitarnavimas tarybinei valdžiai pridavė jam per didelės drąsos, ar žmogus, visko prisižiūrėjęs, praregėjo, ar, nieko neturėdamas, nieko ir nebijojo nustoti. Tai, kai koks susirinkimas, jis paima burnelę ir taria savo žodį. Vieną kartą tokiame suėjime ragino valstybines paskolas rašytis, tai Urbonas ir sako:

— Paskolas? Tai mes turime jiems pinigų mokėti, kad jie mūsų moteris čia išniekino?

O, kai agitavo balsuoti rinkimuose už geriausius iš geriausiųjų, tai Urbonas šaukė:

— Balsuoti už mongolus? Kokie jie mūsų atstovai?

Ir tada, kai agitatoriai plėšydavo gerkles, girdami sovietinę kultūrą, tai ir čia Urbonas negalėjo susivaldyti:

— Matém, matém, — pamodavo jis ranka, — raiti žmonių sodnuose obelis pjausto, ot kakaja kultura. Vyšnių šakės be pjūklo nuima mičiuriniai, ot kultura.

(bus daugiau)



SKAITYTOJAI RAŠO...

Gerasis Kunige.

1979.9.17

Jau seniai kaip rašiau.

Kas naujo Brazilijoje? Be abejo daug naujienų yra:

Aš gaunu oro paštu laikraštį "Mūsų Lietuva". Labai įdomu, kad Brazilijos lietuviai tokie stiprūs lietuviškoje dvasioje. Manau, kad tai Jūsų stipri dvasia. Lai gyvuoja Brazilijos lietuviai.

Dėkoju už siuntinį.

Daug sveikinimų visiems.

Dievo palaima telydi Jus.

Jūsų kun. Arubino Albino H.
Morgevičius

DIRBTUVE

Dirbtuvė... V. Gytis
arba "oficina",
kas žino kaip
ją vadina? . . .
O gal ir pragaras?..
Su tūkstančiais ratų,
Simtu priekalų ir kūjų,
O pas mašiną,
pas ratą —
prirakina
tave per dieną
ir viena
po kitos eina, užia —
net dreba siena...
Ei, mechanike —
tavo fizionomiją
labai suodina,
tave amžinai
juodina
Už milreisu šimtą.

BE DAINOS V. Gytis

Kaip kėlėsi rytą auksinė aušra iš miego
Ir paukščiai nešė maldą Kūrėjui —
Aš žiūrėjau į krintantį gegužio sniegą
Ir iš džiaugsmo tą valandą verkti norėjau.

Tai ne snaigės krito, tai žiedai obelių —
Puosė taką atgimstančiam pavasariui...
Prieš mane buvo tūkstančiai kelių,
Bet kuris?.. oi, kuris veda į auksinę vasarą?..

Išėjau be juoko, be dainos krūtinėj,
Išėjau su liūdesiu jautrių sielų —
Išėjau pažvelgęs atgal kartą paskutini,
Kad pražūt laikioj gyvenimo baloj.

Neturiu draugų, kas pratartų man žodį,
Kas parodytų man tikrąjį kelią.
Jei prapulsiu kryžkelėje, kas parodys,
Kur veda krintančios žvaigždžių ugnelės? . . .

BROLIAI JUDA

Liepos 22 diena. Šv. Juozapo Brolija suorganizavo šventkelionę į Aparecida. o 30 rug-
sėjo – į Pirapora. Du pilnutėliai autobusai su-
rinko keliauninkus iš V.Zelinos, Mokos, B. Reti-
ro, Casa Verde ir patraukė maždaug 80 km tarp
kalvų, tarp ežerų, tarp žaliuojančios, karštutėle
saulute nušviestos augmenijos, Kristaus, kančios
Karaliaus, Šventovės link. Tenai knibždėjo pilna
žmonių, atkeliavusių autobusais, mažinomis, ve-
žimukais ir raitom. Visur matėsi pilna suveny-
ru ir jautėsi vargingos liaudies nuotaika. Ant
kalno dunksojo kadaise veikli vienuolių pre-
monstratėlių seminarija, belgu kilmės broliu-
ko Juozo Winhof nuostabiais drožiniais išpuoš-
ta ir dabar turinti tik viena seminarista; apa-
čioj, miestelio vidury, stovėjo stebuklais pa-
garsėjusi Šventovė, prie kurios darbuojasi 7
kunigai: 5 belgai, vienas holandas ir vienas bra-
zilas. Pasiprašėm Mišių ir salės pietauti. Mums
užleido 10-os valandos pamaldas. Kun. S. Ši-
leika atlaikė braziliskai Mišias pilnai bažnyčiai
keliauninku. Vietinis choras smagiai pagiedojo.
o choro vedėjas gražiai pristatė lietuvių pele-
grinaža. atvykusiu melstis už pavergtą tėvyne
ir visa savo kolonija.

Arėjas Vitkauskas

AMERIKONIŠKI SKELBIMAI

Reklama priklauso Amerikai. Europa daug ka išmoko iš Amerikos, bet vis dėlto nepriėjo iki tos nesivaržymo ribos, kas apibūdina prekybi-
nius Niujorko ir Čikagos papročius.

Vyriausias reklamos tikslas yra sužadinti vaizduote. Kuo labiau nu-
stebintas praėivis, tuo ilgiau reklamuojamosios prekės vaizdas pasiliks
jo atmintyje. O tos ir reikalinga gudriems vertėivoms... Tuo tikslu viena
iš reklamų agentūrų išnuomavo visus paminklus Long-Ailendo kapinėse.
Giminės ir draugai, skuba prie savo brangiųjų kapu, skaitė pakeliui ant
akmeninių kryžių:

“Čia ilsisi Anni Henkins kūnas. Ji būtų galėjusi daug ilgiau išlaikyti
savo grožį, jeigu būtų vartojusi krema ir muila “Kartonas ir sūnus”; arba:
“Čia palaidotas Džo Bernštas, savininkas Prekybos Namu “Bernštas
ir Čepas”. Tai geriausias vaistu sandėlis Niujorke, visu kuo patenkinas
savo klientus.

Ant Niujorko krematorijos sienų galima skaityti: “Jeigu norite likti
kiek galėdami toliau nuo šitų sienų, dėkite į salotus raudoną pipirą “Pill”.

Niujorko gatvėje du jaunuoliai, nusivilke švarka, mušasi ant gatvės
pagal visas bokso taisykles. Netrukus aplink juos susirenka smalsuolių
minia. Isitikinė, kad smalsuolių skaičius pasiekia kelias dešimtis, mušei-
kos apsivelka švarka ir, susikabinę už parankės eina į artimiausią kavinę.
Sudominta publika – nes amerikiečiui nėra geresnio pasismaginimo,
kaip gatvės muštynių vaizdas, – eina paskui juos, kad sužinotų, kuom
pasibaigs ginčas... Tik atsitiktinai patapo paskui žinoma, kad kavinės
šeimininkas samdydavo kasdieną liuosus boksininkus, liepdavo jiems
pravesti gatvės muštynes ir pritraukti smalsuolių minią į jo kavinę.

Madų magazinas Danijoje išleido apyvartan naują šiaudinių skrybė-
lių modelį, iš karto gavusi pasisekimą vietos madingų tarpe. Konku-
ruojanti firma tuojau pat nupirko kelias dešimtis skrybėlių ir išdalino
jas gatvės pardavėjams.

MIŠIOS

mirties metinėse už

a.a. ELZBIETĄ ir JONĄ BURBUS
bus atlaikytos apalio 21 d. 8,20 val.
N.S. de Lourdes bažnyčioje – Agua
Rasa. Apylinkės lietuvius ir gerbian-
čius velionių atmintį kviečiame daly-
vauti.
Augustaičiai

Po Mišių, seminaristas nuvedė į sale, kur
radom pakankamai stalų ir kėdžių. Bematant
stalai apsikrovė lietuviškais ir nelietuviškais
užkandžiais bei gėrimais, kurių tautiečiai buvo
dosniai atsivežė. Kai kas nuėjo į restorana, kur
taip pat gerai pavalgė už pigią kainą.

Po pietu nusipirkom atminimu, pasiplau-
kiojom motoriniu laiveliu, aplankėm seminari-
ja ir apie 6 val. laimingai pargrįžom į S. Paulo.

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS ŽINIOS

MALDOS APAŠTALAVIMAS ir geri
darbai – darbeliai yra brangi talka kiek-
vienai parapijai, bet kokiame reikale.
Tas ypač jaučiama Šv. Kazimiero asme-
ninėje parapijoje.

Ryšium su kun. klebono Prano Ga-
vėno kelione Romon ir svarbia jam pa-
vesta misija, buvo suorganizuota „Mal-
dos popietė“ N.S. da Penha de França
šventovėje, kurioje suspėjo dalyvauti ir
pats klebonas.

Be to, tos kelionės ir misijos intenci-
jomis, Šv. Pranciškaus Asyziečio dieno-
je (X.4), šv. Mišių auka ir Rožino mal-
da – su visais Pranais – buvo ypatinga
atmintas mūsų klebonas Pranas.

Parapijiečiams rūpi jų klebono susti-
prėjimas sveikatoje, ir jam pavestas svar-
bus pasitarimuose atstovavimas 17-kos
kity lietuvių saleziečių, dabar misionie-
riaujančių Lotynų Amerikoje.

Norintieji, bent laišku susisiekti su
savo klebonu, tepasinaudoja sekančiu
adresu:

Lituani Don Bosco
Via Colonna, 2
00044 Frascati (Roma)
ITĀLIA

LIETUVIŠKOS SPAUDOS RĖMĖJAI
YRA SAVOS TAUTOS GYNĖJAI

MIŠIOS

už a.a. JURGI SLIESORAITI
9-tųjų mirties metinių proga bus atlaiky-
tos spalio 21 d. (sekmadienį) 8 val. Šv.
Kazimiero parapijos koplyčioje.
Dėkingi visiems Velionį prisimenan-
tiems ir norintiems pamaldose dalyvauti.
Žmona ir sūnus Algirdas

Kitą dieną nė viena save gerbianti madingė nedrįso išeiti su nauja
skrybėle, ir kuklioji firma nusikratė pavojingą konkurentą.

Didelės sieninės afišos (tokių Lietuvoje nėra), kaip reklamos priemo-
nė, buvo pradėtos vartoti prieš 60 metų. Prieš prancūzų revoliucija, Pa-
ryžiuje buvo 40 lipintojų.

“Jų yra keturios dešimtys”, – rašė tuo metu apie juos žinomas pam-
fletistas, – tiek pat, kiek akademijos nariu. Bet panašumas tuo neapsi-
ribuoja: plakatų lipintojus gali būti tik žmogus, “mokas skaityti ir rašy-
ti”.

Aplamai viešosios reklamos istorija nesena. Pirmas laikraštis skelbi-
mas atsirado 1660 metais “Merkurius Pablikus”, viename iš seniausių
Londono laikraščių. Skelbimas idėtas karalius Karolis II, kuris kreipėsi
į Londono gyventojus, prašydamas padėti jam surasti šimtą pabėgusių iš
karališkojo sodo.

Spalio mėn. 13 ir 14 dienomis bus

BAZARAS

VILA ZELINOJ

Pradžia 16 val. su linksma menine programa.

Veiks įvairių lietuviškų valgių užkandinė, staliukai ir kt.
Bazare bus galima pigiai nusipirkti gražių ir originalių
daiktų sau arba kalėdinėms dovanoms.

Visas bazaro pelnas skiriamas lietuviams seneliams su-
šelpiti.

Kviečiame ir laukiame. Įėjimas nemokamas.

L.K. Moterų D-ja.

Dr. ALEKSAS KALINAUSKAS

Dr. PAULO KALINAUSKAS

ADVOGADOS

Inventário, Despejo, Desquite, Divorcio,
Processo Crime, Processo Trabalhista, Etc.

Rua 15 de Novembro, 244 - 4 and. - Conj. 9 - Fone: 37-8958

Stasys Vancevičius

SPAUDOS VAJUS -

Taip vadinami spaudos vajai daugiausia organizuojami metų gale, tai yra bent prieš porą mėnesių, prieš Naujuosius Metus. Mūsų atveju labai reikalingas plataus masto vajas kurio tikslas yra ne tik surinkti laikraščio prenumeratas, bet surasti galimai daugiau naujų prenumeratorių — skaitytojų bei spaudos rėmėjų.

Ne vien tik "Mūsų Lietuvos", bet bendrai visų ir kitur einančių lietuviškų laikraščių skaitytojų dauguma yra nerangūs prenumeratos mokėjimo atžvilgiu. Provincijose (interiore) ar kitose valstijose gyvenantieji neranda progų atsilyginti už laikraštį.

Bendrai prenumeratą už laikraštį ar žurnalą visur yra įprasta mokėti iš anksto, nes tai sudaro vieną iš pagrindinių laikraščio pajamų. Bet mūsų kolonijoje, atrodo, lyg įsivyravo paprotys gauti laikraštį bargan ir sumokėti už prenumeratą už praeitą laiką, bet ne iš anksto.

Visi laikraščiai ar žurnalai, kurie gyvena iš prenumeratorių ir skelbimų nesuuntinėja jų bargan, nes iš ko gi laikraštis pirktų popierį, mokėtų spausdinimo, siuntinėjimo ir visas kitas išlaidas. Tik už skelbimus įprasta mokėti po jų paskelbimo.

Mūsų laikraščio padėtis yra daug sunkesnė, negu kitų Brazilijoje įsikūrusių kolonijų, sakysime, žydų, lenkų, ukrainiečių ir kitų. "Mūsų Lietuvos" tiražas palyginti su mūsų kolonijos didumu, yra labai mažas. Tik labai nedidelė dalis lietuvių išeivių Brazilijoje prenumeruoja ir skaito lietuvišką spaudą.

Todėl pradedant organizuoti platesnio masto spaudos vaju, reikia prašyti ir raginti "Mūsų Lietuvos" skaitytojus, kad jie ne tik apsimokėtų skolą už praeitą laiką, bet taip pat nepašykštėtų apmokėti prenumeratas, jau Spaudos vajas metu, už 1980 metus. Tai būtina tolimesniam laikraščio leidimui, jo gerinimui ir padidinimui

Manau, kad vajas metų galės išnaudoti ir kunigai saleziečiai, dabar pradėdami kalėdoti ir lankyti lietuviškas šeimas. Pravartu būtų turėti "Mūsų Lietuvos" platintojų ir įgaliotinių, patikimų asmenų, visuose São Paulo priemiesčiuose, (bairuose), kaip Vila Zelina, Vila Bela, Lapa, Bom Retiro, Casa Verde, Vila Anastácio, nekalbant jau apie tolimesnes vietas, kaip Parque das Nações, São Caetano, Santo André ir kitas vietas.

Šito vajas yra dvigubas tikslas: vienas "Mūsų Lietuvos", kaip laikraščio reikalas. Kitas gi, daug didesnis ir stambesnis, tai nupirkto naujos mašinos išmokėjimas, kuris galės ateityje ne vien "Mūsų Lietuvą" spausdinti, bet atlikti įvairių kitokių spaudos darbų, pasitarndami mūsų tautiečiams ir jei, pasitaikys proga, atlikti spaudos darbų kam tik bebūtų reikalinga, žinoma už tam tikrą atlyginimą.

Mūsų kolonijoje turime nemaža senesnio amžiaus lietuvių gyvenančių iš pensijos, kurie sveikatos atžvilgiu dar yra gana stiprūs. Labai naudinga būtų ir jų talka šio vajas metu. Tai būtų nauji kolonijos lietuviški knygnešiai, kurie turėtų progos mažiau nuobodžiauti, pažinti daugiau savo tautiečių ir prisidėti prie lietuviško kultūrinio darbo. Kaip sakoma: lietuviško darbo pjūtis yra labai didelė, bet darbininkų mažas.

MALDOS DIENA UŽ LIETUVĄ K A L E N D O R I U S

Spalio 14: Bom Retiro
Lapkričio 18: Agua Rasa
Gruodžio 9: Jaçanã
Gruodžio 16: Moóca

MIŠIOS UŽ ANDRIŲ PUPIENI

30-tosios mirties dienos proga, Šv. Kazimiero parapijoje, Spalio 28 d., 8 val., bus sudėtinės Mišios už "M.L.". Darbuotoją, a.a. Andrių Pupienį.

Mišias užprašo ir dėkoja už pamaldose dalyvavimą

"M.L." Darbuotojų kolektyvas

MOINHO VELHO

"SPAUDOS ŠVENTĖS" proga, Spalio (outubro) 21 d. nebus Mišių bairuose — rajonuose.

Visi kviečiami dalyvauti Mišiose už "lietuviškos spaudos darbuotojus", V. Zelinoje 11 val., o po to — visj į MOOKA.

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS ŽINIOS

"RELIGINĖS KULTŪROS POKALBIS", (X.5) apie "Nuodėmę ir Išpažintį" buvo mūsų kun. Stasio Šileikos patraukliai prarvestos, su klausytojų aktyviu dalyvavimu, dvasią keliančiu jumu, bendra visų nauda.

Sekant dabartinio popiežiaus — Jono Pauliaus II — pareiškimus apie reikalingą grįžti prie tikresnio religingumo ir gilesnio dvasiškumo — būtina tęsti tuos mėnesinius šeimyniškus pasikalbėjimus norintiems ir galintiems jais pasinaudoti.

"Septyni Sakramentai" — "Septyni Meilės Ženkla", manoma bus tikrai įdomi, svarbi ir aktuali tematika, sekantiems mėnesiams.

Trečiasis pokalbis įvyks, šv. Kazimiero parapijoje, lapkričio (novembro) 9 d. 20:00 valandą.

Ištvermingesnieji pokalbių dalyviai, ypač jaunesnieji, kurso pabaigoje galės gauti įvertinančius paliūdinimus ar net pažymėjimus — diplomus.

FÁBRICA DE GUARDA - CHUVAS

Guarda Chuvas de todos os tipos, para homens, senhoras e crianças.

Mini-sombrinhas, tipo Italiano e Alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Rua Coelho Barradas, 104 - V. Prudente - Fone: 274-0677

Res.: 274-1886

Dra. HELGA HERING

MEDICA GYDYTOJA

HOMENS

SENHORAS E

CRIANÇAS

KALBAMA LIETUVISKAI

das 8:00 às 12 h.

Av. Eulina, 99 -

V. Sta. Maria

das 14:00 às 18:00

Rua Quartim Barbosa, 6 - Fone: 265-7590
B. do Limão

J. BUTRIMAVIČIUS

ADVOCACIA

CIVIL: Inventario, Despejo, etc.

COMERCIAL: Falência, Cobrança, etc.

TRIBUTÁRIA: Imposto de Renda, ICM, IPI

Rua Barão de Iguape, 212 - 4 and. s/45 - Liberdade Fone: 279-5937

Horario 9 das 9:00 às 11:00 e das 14:00 às 18:00

Rua Campos Novos, 590 - V. Zelina Horario das 19:00 às 21:00

KALBAMA LIETUVISKAI

BILJETŲ Į SPAUDOS PIETUS

galima gauti abiejose klebonijose, pas Šv. Juozapo Broliją, pas pp. Skorupskius, Šimonius, Vinkšnaičius, Vijūnus ir Vancevičius, pas ponias Ursulę Bendoraitienę, Angeliką Trūbiene, Oną Masienę, Mariją Stankūniene (Casa Verde) ir Stasę Laurinavičienę (V. Anastácio). Pabrėžiama, kad bilietai NEBUS PARDUODAMI PRIE DURŲ.

UŽSISAKYKIT
BILJETUS TELEFONU
273-0338

Šio ML numerio
GARBĖS LEIDĖJAI

yra:

1. Angelina ir Viktoras TATARŪNAS
2. Elena ir Alfonsas PUPELIS
3. Adelė ir Petras ŽARKAUSKAS
4. Zigmas ŠLEPETYS
5. Antanina ir Juozas BENDŽIUS

SPAUDOS ŠVENTĖ**Spalio (Outubro) 21 diena**

11 val. Mišios V. Zelinoje už Spaudos Darbuotojus
12,30 – Naujos ML spausdinamos mašinos inauguracija

Mokoje:
šventins Brazilijos Vyskupų Generalinis Sekretorius,
Dom Luciano Pedro Mendes de Almeida

RUA JUATINDIBA, 28 – Pque. DA MOÓCA

13 val. SPAUDOS PIETŪS Šv. Kazimiero

Parapijos salėje

PROGRAMA: Lietuviška muzika
Šokiai ir rateliai visiems
Garbės aukotojų vėjus

Alberto Pomeranz

RECITAL DE PIANO



Lugar: Circolo Italiano
Av. São Luis 50
São Paulo

Data: 11 de outubro
às 21.00 hs.

**LIETUVIŲ KILMĖS PIANISTO
KONCERTAS**

Sekantį ketvirtadienį, spalio 11 d. 21 val. Circulo Italiano patalpose, Av. S. Luiz 50 įvyks garsaus pianisto Alberto Pomeranz koncertas. Šis jaunas pianistas yra lietuvių kilmės. Jo tėvas ir sesuo buvo gerai pažįstami Kaune, kaipo smuikininkai. Lietuviškai jie buvo vadinami Pomerancais. Pianistas Albertas Pomerancas pažadėjo lietuviams paskambinti šalia tarptautinės muzikos ir lietuvių autorių pianinui kūrinį.

Kviečiame lietuvius dalyvauti šiame koncerte. Įėjimas yra laisvas. Kas neturės pakvietimų, galės įeiti ir be jų.

Pianistas atvyksta iš Italijos, Kultūros Ministerijos siunčiamas, ir duos visą eilę koncertų Pietų Amerikoje.

SPALIS – ROŽINIO MĖNUO

mus teparuošia ateinančio mėnesio rimčiai – Visų Šventųjų ir Vėlinių Dienoms. Svarbu iš anksto paplanuoti kiekvienoje šeimoje sudėtinės Mišias, sudarant, kiek galint pilnesnį sąrašą savo brangiųjų mirusiųjų.

Pranešama, kad Šv. Kazimiero parapijos koplyčioje, lapkričio 2 dieną bus trejos Mišios:

7 val. – "Maldos Apaštalavimo Intencija"

8 val. – Sudėtinės Mišios ir

9 val. – antros Sudėtinės Mišios.

BAZARAS

Ateinantį šeštadienį, 16 val. V. Zelinoje, bus Moterų rengiamo BAZARO atidarymas, su menine programa, kurioje dainuos jaunimo choras VOLUNGĖ, vaikų ratelis ir moterų grupė. Įėjimas laisvas.

BOM RETIRO

S. Inés Kolegijoje, spalio (outubro) 14 d. 10,15 val.:

"MALDOS DIENA UŽ LIETUVĄ". Be to, bus paminėta "Tarptautinė Vaikų ir Mokytojų Diena".

Pamaldose dalyvaus S. Paulo ir apylinkių Esperantininkai.

SEM ANÁRIO

**MŪSŲ
LIETUVA**

"NOSSA LITUÂNIA"

Endereço. C.P. 4421
01000 SÃO PAULO. SP.

Impressão R. Juatindiba. 28
Pq. da Moóca
03124 São Paulo. SP

Diretor responsável
Vytautas BACEVIČIUS

Redige Equipe editorial

Administrador Stanisloas ŠILEIKA